

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Per Kvaale Caspersen

Arkiv: 441

Arkivsaksnr.: 21/1678

SAKEN AVGJØRES AV: KOMMUNESTYRET

OPPFØLGING AV BARN OG UNGE UNDER PANDEMIEN - PÅ KORT OG LANG SIKT

Rådmannens innstilling

1. Det bevilges inntil kr 426 000 kr ferietiltak for barn og ungdom. Beløpet kommer til utbetaling hvis søknad fra Gjensidige-stiftelsen helt eller delvis ikke blir innvilget.
2. Det bevilges inntil kr 145 000 til skolekinotilbud for grunnskoleelever i Modum.
3. Det bevilges kr 143 000 til gjennomføring av "Sommersvøm" i Modum 2021
4. Det bevilges inntil kr 450 000 til Familieråd som et forebyggende tiltak for barn, unge og deres familier.
5. Det bevilges inntil kr 220 000 til opplæring av medarbeidere i barnehager og skoler i Trygghetssirkelen.
6. Det bevilges inntil kr 240 000 til styrking av skolehelsetjenesten med 100 % helsesykepleierstilling fra september 2021 og ut året.
7. Bevilgningene finansieres av varslede ekstraordinære koronamidler fra staten.

Vedlegg

Kortversjon

Saken omhandler en beskrivelse av konsekvensene av Covid19-pandemien spesielt med tanke på barn og unge, samt oversikt over pågående og planlagte tiltak i helseetaten, kulturetaten og undervisningsetaten for å bedre situasjonen for denne gruppa. Ekstraordinære tiltak finansieres av særskilte koronamidler som kommunen tildeles fra staten.

Bakgrunn

I formannskapsmøtet 8.3.21 stilte Kristi Skinnes (SP) følgende spørsmål til ordfører: *Vil ordføreren ta et initiativ til en undersøkelse for å få en oversikt over konsekvenser som følge av Korona pandemien for Modums befolkning sett opp mot folkehelse, spesielt med hensyn på barn og unge, og psykisk helse.*

Ordførerens svar: *Ja, ordføreren vil følge opp, og gi et svar i neste møte.*

Det legges fram sak med status, iverksatte tiltak og planer/forslag til videre tiltak.

Saksopplysninger

Covid19-pandemien og smitteverntiltakene siden mars 2020 har lagt begrensninger på alles hverdag, og usikkerhet og smittefrykt har gjort hverdagen krevende for mange. Vi har mindre sosial kontakt enn tidligere, noe som også preger hverdagen for barn og unge. Nedstengte fritidsaktiviteter gjør barn og unge mindre aktive og mindre sosiale. Smitteverntiltak i barnehager og skoler har også ført til redusert sosial kontakt, særlig for ungdom som gjerne har større nettverk på tvers av alderstrinn enn yngre barn. Nedstenging av samfunnet har også fått konsekvenser for bedrifter og arbeidsplasser, som igjen gir økonomisk usikkerhet for familier. Foreldre med psykiske utfordringer og/eller som sliter med rus har i perioder fått redusert behandlingstilbud, noe som igjen påvirker påvirkende rundt dem, og da særlig barna.

De kommunale tjenestene i Modum merker at barn og unge har det mer krevende enn tidligere. Skolehelsetjenesten rapporterer om at flere barn og unge strever, og barnevernssaker øker betraktelig. Skolens ansatte ser mer usikkerhet og uro blant elevene. Antall meldinger til barneverntjenesten har økt med nærmere 100 fra 2019 til 2020, og hoveddelen er relatert til pandemien. Konsekvensene av nedstengningen våren 2020 synliggjøres ytterligere i dette bildet da meldingsøkningen kommer fra juni 2020.

Administrasjonen har iverksatt tiltak for å avhjelpe situasjonen på kort sikt, og her gis det en oversikt over pågående og planlagte tiltak.

Kulturetaten

Er i gang med å planlegge ferietilbud for barn og unge. Det er flere lag og foreninger som kan bidra, og kulturetaten kontakter disse og oppfordrer til at de planlegger

aktiviteter i skolens ferier. I tillegg planlegger kommunen egne aktivitetsuker og dager for barn og unge.

Budsjett for sommeraktiviteter:

Ordinær sommergøy:

Finansieres innenfor eget budsjett

Sensommergøy - ekstra uke basert på ordinær sommergøy:

Kostnad: 100 000 kr

Finansiering:

Søknad Gjensidigestiftelsen 88 000 kr

Eget budsjett 12 000 kr

Gratis sommer- og høstferieaktiviteter for ungdom

Kostnad: 422 000 kr

Finansiering: Bufdir 338 000 kr, eget budsjett 84 000 kr

Hvis ikke søknadene fra Bufdir innvilges helt eller delvis ønsker administrasjonen å finansiere tiltakene ved bruk av koronamidler. Det vil si at det foreslås å sette av inntil 426 000 kr til ferieaktiviteter for barn og ungdom i 2021.

Sommersvøm ble gjennomført i 2019 i Modum med stor suksess. Elever i 5- 7 klasse fikk svømme gratis i perioder der svømmehallen hadde lite besøk. Tiltaket gav mange barn muligheter til å delta på aktiviteter som de tidligere ikke hadde hatt muligheter til. Som en tilleggseffekt kunne kommunen også tilby ungdommer sommerjobb som ledere på sommersvøm. Det er et ønske å gjennomføre tiltaket i 2021 hvis smittesituasjonen tillater dette. Kostnadene for å gjennomføre sommersvøm etter modell fra 2019 er 143 000 kr.

Undringsuka er et tilbud i regi av realfagstudenter som har vært gjennomført de to siste årene med støtte fra kommunen. De planlegger 3 uker (16 barn hver uke) med realfagaktiviteter i Modum i 2021. Det foreslås i egen sak til hovedutvalg for kultur, idrett og livsglede å bevilge 35 000 kr til dette tiltaket.

Kulturetaten har tilbud på ungdomshuset i Åmot. I tillegg er det i mars 2021 etablert et møtested for ungdom i Vikersund – Ungdomsrommet. Tiltaket er innarbeidet i budsjett for 2021.

Det planlegges å etablere en juniorklubb (barn 4- 7 klasse) i Modum i løpet av 2021. Tiltaket er innarbeidet i budsjett for 2021.

Ungdommens kulturverksted, som er lokalisert ved SMU, har omdefinert sin primær oppgave fra å være et rockeverksted til å være et kulturverksted der alle kan få

veiledning innenfor hele det sceniske kulturfeltet. Dette for å nå flere enn bare de musikkinteresserte.

Skolen har vært igjennom et skoleår med mange restriksjoner og begrensninger. Skolene i Modum har kontaktet kulturetaten for å se på muligheter for skolekino mot slutten av skoleåret. Dette for å gjøre avslutningen av et langt og utfordrende skoleår litt lettere, det er en mulighet for flere barn å få en kinoopplevelse, og det er skaper en felles opplevelse i trygge ramme i et år der mange har vært mye alene. Kulturetaten har bemanning og ressurser til planlegging, men mangler finansiering av billett og transport. Kostnader for billett og transporter 144 250 kr for skolekino for alle elever i grunnskolen.

Modum kommune har fått 4,8 mill. kr i perioden 2021 – 2022 til å lage en ordning for Fritidskort i kommunen. Ordningen skal være i gang høsten 2021. Tiltaket skal gi alle barn/unge 6-18 år i Modum 1000 kr hvert halvår til å betale kontingent/medlemskap i en forening. Spesielt viktig er det å nå fram til barn/ungdom som i dag ikke har mulighet til å delta pga. økonomiske grunner.

Undervisningsetaten

Styrker den miljøfaglige kompetansen i skolen ved å tilsette medarbeidere med miljøfaglig kompetanse (eks barnevernspedagog, sosionom og vernepleier) i bemanningsentralen fra 1.8.21. Disse vil gå inn i ledige vikariater for fagarbeidere i skolen og styrker det miljøfaglige arbeidet i barne- og ungdomsskolene.

I januar 2021 deltok 11 medarbeidere fra barnehagene og 10 medarbeidere fra skolene på kurs i Trygghets sirkelen, og det er etablert nettverk for disse i samarbeid med PP-tjenesten og Familieenheten. Det foreslås at ytterligere 2 fra hver enhet, til sammen 22 medarbeidere, deltar på tilsvarende opplæring i løpet av høsten -21.

Det legges til rette for mer faglig samarbeid mellom miljøterapeutene, miljøveiledere, skolelansene, skolehelsetjenesten og PP-tjenesten for å styrke skolens kompetanse om enkeltelever som sliter, og for å bidra til trygge og inkluderende klassemiljøer.

Undervisningsetaten jobber også med flere alternative opplæringsarenaer for elever som strever ekstra mye, som Inn på tunet og andre skreddersydde opplegg for elever på barnetrinnet (5-7 trinn).

Helse- og sosialetaten

Gravide og sped- og småbarnsforeldre opplever koronaperioden som ekstra krevende. Det legges til rette for ordinær oppfølging i tråd med smitteverntiltak. Tilbudet om grupper og kurs har blitt redusert, men noe kan tilbys digitalt. Nettverksbygging gjennom helsestasjonens tilbud er vanskelig å gjennomføre.

Helsestasjon for ungdom brukes mest til seksuell helse, men kan prioritere mer tid til psykisk helse. Promotere psykisk helsetilbud i Helsestasjon for ungdom mer blant ungdom.

Skolehelsetjenesten bruker nå mest tid på oppfølging av alvorlige saker. De ungdommene som har hatt det vanskelig fra før, har det nå ekstra krevende og har behov for tett og langvarig oppfølging. Individuell oppfølging er mer ressurskrevende. Det påvirker skolehelsetjenestens tilgjengelighet og ordinære tilbud samt mulighet til å fange opp andre sårbare barn og unge. Behovet for oppfølging vil være langvarig.

Familieteamet i helsestasjon opplever økt press på tjenestetilbudet og må prioritere de alvorligste sakene.

Rask psykisk helsehjelp opplever stor pågang av henvendelser. Mange unge strever med både psykisk helse og rus. Det er etablert samarbeid med blant andre skolehelsetjenesten og mestringsenheten for å kunne følge opp ungdom uten at det er behov for vedtak

Barneverntjenesten

Det er prioritert bemanning for å arbeide med å avklare bekymringsmeldingene som er innkommet med fokus på å iverksette hjelpetiltak for å bedre situasjonen for barn og unge. Tjenesten arbeider tilnærmet som normalt i pandemien, med gode smitteverntiltak, og har fokus på at foreldreveileendingstiltakene skal være lett tilgjengelig og det skal unngås lang ventetid på tiltak. Skolelosene har vært sentrale siste året og det ses betydelig økning i henvendelser, hvor erfaringene så langt er at barn og unge kommer tilbake til skolehverdagen slik målsetningen med tiltaket er. Det er etablert nært samarbeid med andre instanser, særskilt PPT og skole i det felles målet om å forebygge skolefravær.

Barneverntjenesten erfarer at pandemi har medført økning i rusrelatert problematikk for foreldre, flere strever psykisk både unge og voksne, økt grad av konflikter i familie og nettverk og større grad av ensomhet. Det benyttes ofte familieråd som hjelpetiltak i barneverntjenesten for å sikre barnet hjelp og støtte i slekt og nettverk. Barneverntjenesten har tatt initiativ til å benytte sin kompetanse med familieråd ved å gjøre tiltaket tilgjengelig for alle barn, unge og familier som kan ha behov for det. Familieråd for alle blir tilgjengelig som et tiltak i Familiens Hus og det kan være familien selv, skolehelsetjenesten, barnehagen eller andre som tar initiativ til at familieråd skal holdes. Det er ansatt egen familierådsrådgiver -og koordinator i dette arbeidet ut 2021.

Videre har barneverntjenesten søkt Bufdir om midler til foreldrestøttende tiltak ved å etablere et samarbeid med Røde Kors hvor målet er å sikre barn, unge og familier et større nettverk. Prosjektet har som mål å forebygge ensomhet og utenforskap, hvor det skal arbeides for å verve, lære opp og sertifisere frivillige besøksfamilier og besøksvenner til foreldre og barn. Hjelpen skal være tilgjengelig som er forebyggende

tiltak i Familiens Hus hvor foreldre, unge, skole, skolehelsetjenesten, familierådet eller barneverntjenesten kan anbefale besøksfamilie/venn til en familie. Prosjektet skal starte opp juli 2021 dersom det bevilges midler fra Bufdir.

Felles tiltak

Medarbeidere på tvers av etatene er i gang med planlegging av en felles samling for ledere som har ansvar for tjenestene for barn og unge. Hensikten er å dele kunnskap sånn at alle har lik forståelse av utfordringene, og på grunnlag av felles forståelse bli enige om tiltak i virksomhetene som til sammen virker helhetlig for barn og unge.

Etatslederne fra helseetaten, kulturetaten og undervisningsetaten møtes månedlig for å drøfte situasjonen for barn og unge, og for å iverksette tiltak i etatene.

BTI-prosjektet starter opp pilot sør i kommunen og prøver ut samhandlingsmodell barn unge (<https://www.modum.kommune.no/samhandlingsmodell-barn-og-unge.548508.no.html>). Øvrige virksomheter tar i bruk samhandlingsmodellen fra 2022.

Familiens Hus er under etablering og fase 1 står ferdig i 2022.

Drøftinger

Det jobbes godt med tjenester for barn og unge, til tross for at smittevernrestriksjonene gjør det krevende å gjennomføre mange av de vanlige tjenestene på en normal måte. Vi nærmer oss trolig slutten på de mest inngripende smitteverntiltakene, og vi håper at samfunnet går mot normalisering i løpet av sommeren. Det er uklart i hvor stort omfang det vil være behov for tiltak etter pandemien, men det er trolig noen områder som vil peke seg ut:

- Generelt økt behov for individuelle tjenester for barn og unge i helseetaten og undervisningsetaten.
- Individuell oppfølging fra helsestasjon for ungdom, skolehelsetjenesten, skolelosene, miljøterapeuter og PP-tjenesten.
- Økt behov for alternative opplæringsarenaer.
- Mulig økning i behov for spesialundervisning.
- Økning i antall barnevernssaker.
- Økt behov for helsetjenester innen psykisk helse.
- Behov for å gjenoppta kultur- og fritidsaktiviteter. Arbeide for at oppslutning om tilbud blir som før pandemien.
- Sikre deltagelse i kulturskoletilbud, ungdomstilbud.

- Tilrettelegge for at kommunale idrettsbygg, gymsaler og skolerom igjen kan tas i bruk.
- Markedsføre og profilere kulturskoletilbud, tilbud i kulturhus, tilbud i svømmehall
- Samarbeide og tilrettelegge for og med lag og foreninger for at de gjenopptar sitt idretts- og kulturtilbud, og samarbeid om å rekruttere barn og unge til tilbudene.
- Vurdere behovet for endrede åpningstider/tilbud i ungdomshuset/ungdomsrommet og hos utekontaktene.

Viktige forebyggende tiltak for de fleste barn og unge er at barnehager og skoler kommer i gang som normalt, og at de der møter venner og trygge voksne. I tillegg må barn og unge komme i gang med fritidsaktivitetene som de var engasjert i tidligere. Det kan i seg selv være en utfordrende oppgave etter lang tid med digital fritid, og hvor noen også har vært mer fysisk inaktive enn tidligere. Det vil også være behov for økt individuell helseoppfølging av barn og unge når smitteverntiltakene er opphevet og samfunnet er tilbake i en normalsituasjon.

Konklusjon

Saken gir oversikt over utfordringsbildet og planlagte tiltak. Etatene har pågående tiltak innenfor ordinært driftsbudsjett, og planlegger ytterligere forsterkende tiltak som utløser behov for tilleggsbevilgninger. Kulturretaten, hvor de fleste tilbudene har vært stengt i lang tid, planlegger både for gjenåpning av tiltak og utvidelse av tilbudet. Undervisningsetaten forsterker kompetansen i barnehager og skoler om sårbare barn og unge. Helseetaten forsterker tilbudet innen skolehelsetjenesten og det øvrige helsetilbudet til barn og unge, med særlig vekt på psykisk helse. Barnevernet fokuserer særlig på nettverket rundt sårbare barn og unge, både når det gjelder det eksisterende nettverket og tiltak for å utvide familienes nettverk ved hjelp av frivillige.

Det jobbes også med tiltak på tvers av etatene, som Familiens Hus og BTI-prosjektet, for å styrke samhandlingen mellom virksomhetene.